

तत्सर्वा प्रीणाति. तदाहुः कस्मादस्मा ऋषभं दक्षिणामभ्याजंतीति? वृषा वा ऋषभो योषा सुब्रम्हण्या तन्मिथुनं तस्य मिथुनस्य प्रजात्या इत्युपांशु पाल्नीवतस्यामीध्रो यजति. रेतो वै पाल्नीवत उपांशिवव वै रेतसः सिक्तिर्नानु वषट्करोति. संस्था वा एषा यदनु वषट्कारो नेद्रेतः संस्थापयानीत्यसंस्थितं वै रेतसः समृत्थं तस्मान्नानु वषट्करोति. नेष्टुरूपस्थ आसीनो भक्षयति. पत्नीभाजनं वै नेष्टा, ऽग्निः पत्नीषु रेतो दधाति प्रजात्या अग्निनैव. तत्पत्नीषु रेतो दधाति प्रजात्यै प्र जायते प्रजया पशुभिर्य एवं वेद. दक्षिणा अनु सुब्रम्हण्या संतिष्ठते. वाग्वै सुब्रम्हण्यान्नं दक्षिणान्नाद्य एव तद्वाचि यज्ञमततः प्रतिष्ठापयंति प्रतिष्ठापयंति ॥३॥ इत्यैतरेयब्राह्मणे षष्ठपंचिकायां प्रथमो अध्यायः ॥

देवा वै यज्ञमतन्वत. तांस्तन्वानान् असुरा अभ्यायन्यज्ञवेशसमेषां करिष्याम इति. तां दक्षिणत उपायन् यत एषां यज्ञस्य तन्निष्ठममन्यंत. ते देवाः प्रतिबुध्य मित्रावरुणौ दक्षिणतः पर्यौहंस्ते मित्रावरुणाभ्यामेव दक्षिणतः प्रातःसवने ऽसुररक्षांस्यपाघ्नत. तथैवैतद्यजमाना मित्रावरुणाभ्यामेव दक्षिणतः प्रातःसवने ऽसुररक्षांस्यपाघ्नते तस्मान्मैत्रावरुणं मैत्रावरुणः प्रातःसवने शंसति. मित्रावरुणाभ्यां हि देवा दक्षिणतः प्रातःसवने ऽसुररक्षांस्यपाघ्नत. ते वै दक्षिणतोऽपहता असुरा मध्यतो यज्ञं प्राविशंस्ते देवाः प्रतिबुध्येद्रं मध्यतो दधुस्त इंद्रेणैव मध्यतः प्रातःसवने ऽसुररक्षांस्यपाघ्नत. तथैवैतद्यजमाना इंद्रेणैव मध्यतः प्रातःसवने ऽसुररक्षांस्यपाघ्नते. तस्मादैंद्रं ब्राम्हणाच्छंसी प्रातःसवने शंसतींद्रेण हि देवा मध्यतः प्रातःसवने ऽसुररक्षांस्यपाघ्नत. ते वै मध्यतोऽपहता असुरा उत्तरतो यज्ञं प्राविशंस्ते देवाः प्रतिबुध्येद्रामी उत्तरतः पर्यौ